

BULLETIN BOARD SYSTEM : BBS

ฤทธิชัย เตชะมัทธอนันท์*

นับตั้งแต่ยุคของความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็วในระยะ 10 ปีหลังนี้สิ่งที่เข้ามามีบทบาทต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการและได้รับการกล่าวขวัญถึงมากในระยะนี้ได้แก่เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสารที่เจริญควบคู่กันมาจนได้รับการกล่าวรวมกันเป็น C & C (Computers and Communications) ซึ่งเทคโนโลยีทั้งสองนี้ได้เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ระบบคอมพิวเตอร์บางระบบก็นำเอาเทคนิคและอุปกรณ์การสื่อสารเข้ามาใช้ ทำให้เกิดเป็นความสามารถแบบใหม่ ๆ ที่มีประโยชน์มากมายมหาศาล นอกจากนั้นในปัจจุบันการรับ-ส่งข่าวสารยังได้รับการพัฒนาให้มีการส่งผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ด้วยเหตุนี้เองการส่งข้อมูลทางเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวจึงเพิ่มบทบาทการทำงานให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น

รูปแบบหนึ่งของการนำเอาเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามาใช้งานร่วมกันก็คือ สถาบันบริการข่าวสารและข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ หรือ ระบบศูนย์บริการข่าวสารข้อมูลด้วยไมโครพิวเตอร์ หรือ ศูนย์ข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งทั้งสามคำนี้มีมาจากภาษาอังกฤษว่า Bulletin Board System เรียกสั้น ๆ ว่า BBS ทั้งนี้เป็นผลที่เกิดจากการผสมผสานของเทคโนโลยีดังกล่าวข้างต้น โดยใช้ระบบการสื่อสารจากคอมพิวเตอร์ถึงคอมพิวเตอร์ทางสายโทรศัพท์ด้วยการผ่านโมเด็ม (Modem) BBS นี้ทำหน้าที่เสมือนเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนข่าว

สาร หรือเสมือนเป็นบอร์ดที่ใช้ติดข่าวสารต่าง ๆ กระจายออกทั่วไป ส่งสารถึงผู้รับที่ต้องการ หรือติดประกาศสำหรับบุคคลที่สนใจ BBS นี้มีความสามารถและความยืดหยุ่นสูง ทำงานได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยไม่ต้องมีบุคลากรคอยดูแล เก็บข้อมูลได้อย่างมากมายและเสียค่าใช้จ่ายไม่สูง

ความเป็นมาของ BBS

BBS ได้ถือกำเนิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อประมาณ 7-8 ปีมาแล้วโดย Ward Christensen และ Randy Seuss เป็นผู้ริเริ่มจัดทำโดยเรียกระบบนี้ว่า CBBS (Computerized Bulletin Board System) ใช้ระบบ CP/M เพื่อใช้ในหมู่นักคอมพิวเตอร์สมัครเล่นในชิคาโกและแพร่หลายไปทั่วสหรัฐอเมริกา ต่อมา Bill Abney ได้เขียน BBS ให้ใช้กับเครื่องเวดิโอแซ็ค TRS-80 Bill Bule และ Craig Vaughn ได้เขียน ABBS (Apple Bulletin Board System) ขึ้นมา ซึ่งต่อมาได้ดัดแปลงมาเป็น PMS (People's Message System) มาถึงยุคของ IBM/PC Tom Mack ได้เขียน RBBS-PC ขึ้น จุดประสงค์หลักของ BBS ก็คือการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนข่าวสารหรือโปรแกรมซึ่งกันและกัน สำหรับโปรแกรมนั้นมุ่งเฉพาะโปรแกรมที่เรียกว่า Public Domain คือโปรแกรมสำหรับบริจาคไม่ใช่โปรแกรมที่ทำขึ้นเพื่อการค้า เช่น โปรแกรมชื่อ MODEM ที่เขียนโดย Ward Christensen ที่ใช้กับ BBS เป็นต้น

* ฤทธิชัย เตชะมัทธอนันท์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ในประเทศไทยได้มีการจัดตั้ง BBS เป็นแห่งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2527 โดยนักคอมพิวเตอร์กลุ่มหนึ่งที่เรียกตัวเองว่า CP/M User Group โดยทดสอบใช้เครื่องแอปเปิลกับโปรแกรม ABBS ได้สำเร็จและได้ตกลงใช้โปรแกรม RBBS-PC เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2528 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิด ข่าวสาร ความคิดเห็นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ สนับสนุนให้มีการใช้โปรแกรมเพื่อการกุศล หรือ โปรแกรมเพื่อสาธารณะ (Public Domain Software = PDS)

องค์ประกอบของ BBS

BBS ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 5 ส่วนคือ

1. เครื่องคอมพิวเตอร์

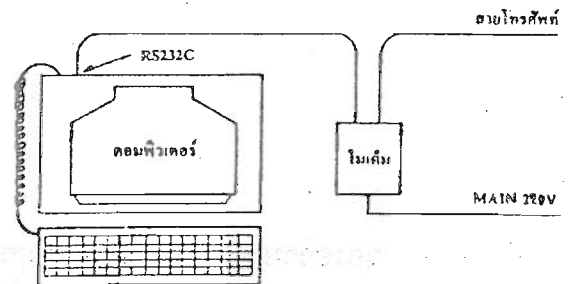
BBS สามารถติดตั้งกับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ทุกชนิด เพราะข่าวสารข้อมูลทั่วไปที่บรรจุลงในเครื่องคอมพิวเตอร์สามารถเรียกดูได้ โดยจะเก็บไว้ในหน่วยความจำสำรองที่มีขนาดเหมาะสม เช่น ฮาร์ดดิสค์

2. โมเด็ม (Modem = Modulator - Demodulator)

BBS ทั่วไปจะติดตั้งโดยใช้โมเด็มมาตรฐาน เช่น RS232C ซึ่งมีคุณสมบัติในการตอบรับโทรศัพท์ได้ (Auto Answer) โดยที่ Modulator จะทำหน้าที่แปลงสัญญาณดิจิทัลจากคอมพิวเตอร์เครื่องส่งให้กลายเป็นสัญญาณอะนาล็อกผ่านทางสายโทรศัพท์ และ Demodulator จะแปลงสัญญาณอะนาล็อกที่ผ่านมาจากโทรศัพท์กลับเป็นสัญญาณดิจิทัลของคอมพิวเตอร์เครื่องรับ ดังนั้นคอมพิวเตอร์ทุกตัวที่จะติดต่อกันได้จำเป็นต้องมีโมเด็มและโมเด็มนี้ต้องมีความเร็วในการรับส่งสัญญาณตั้งแต่ 300-9,600 bps (bit per second) ส่วนใหญ่ในประเทศไทยขณะนี้จะเป็น 1,200 และ 2,400 bps

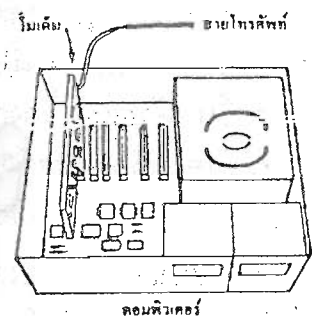
โมเด็มที่ใช้กับ BBS มี 2 แบบคือ โมเด็มแบบภายนอก (External Modem) กับโมเด็มแบบภายใน (Internal Modem) โมเด็มแบบภายนอกนั้นเป็น

กล่องแยกออกมา การติดตั้งค่อนข้างจะยุ่งยากกว่าโมเด็มแบบภายใน ดังภาพที่ 1

โมเด็มแบบภายนอกมีการต่อสายเข้ากับ Communication Port ซึ่งคอมพิวเตอร์บางเครื่องอาจจะมีหลายพอร์ต (Port) จึงต้องทำการปรับตั้ง (Configure) ซอฟต์แวร์ที่ใช้ให้ตรงกับพอร์ตที่ใช้เรียกว่า COM1, COM2, หรือ COM3

ส่วนโมเด็มภายในนั้นจะเป็นการนำไปเสียบเข้ากับสล롯 (Slot) ใดสลอตหนึ่งในคอมพิวเตอร์ แล้วต่อสายโทรศัพท์เข้าไป ดังภาพที่ 2

นอกจากนี้โมเด็มแบบภายในจะไม่มีการใช้ Communication Port (Com. Port) แต่อย่างใด แต่จะต้องมีการปรับตั้งทั้งซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ให้เข้ากับ Com. Port ที่มีอยู่ เช่น คอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งมี Com. Port อยู่ 2 ช่อง คือ COM1 และ COM2 จะต้องปรับตั้ง Dip Switch ที่ตัวโมเด็มให้เป็น COM3 และปรับตั้งซอฟต์แวร์ที่ใช้เป็น COM3 เช่นกัน

โมเด็มแบบภายนอกนั้นเมื่อมีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้นสามารถรู้และแก้ไขได้ง่ายกว่าโมเด็มแบบภายใน เพราะจะมีแสงจากโมเด็มบอกให้ทราบว่ามีอะไรเกิดขึ้น แต่ถ้าเป็นโมเด็มแบบภายในค่อนข้างจะยุ่งยาก

เนื่องจากไม่สามารถมองเห็นหรือรับรู้การทำงานของโมเด็มที่อยู่ภายในได้

3. โทรศัพท์ (Telephone Line)

เนื่องจากความสามารถในการติดต่อสื่อสารระหว่างคอมพิวเตอร์มีข้อจำกัดในเรื่องระยะทางการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียกไปยัง BBS จึงจำเป็นต้องใช้โทรศัพท์เป็นส่วนสำคัญหรืออาศัยระบบผ่านเครือข่ายข้อมูล (Data Network) ก็ได้

4. ซอฟต์แวร์ที่ใช้ติดตั้งระบบสื่อสารข้อมูล (BBS Software)

การจัดตั้ง BBS ต้องใช้ซอฟต์แวร์โดยเฉพาะ เพราะระบบเหล่านี้จะมีบุคคลหลายกลุ่มใช้ ตลอดจนเรื่องของคุณภาพและราคาของซอฟต์แวร์ ซึ่งมีให้เลือกหลายขนาดและหลายราคา ในเรื่องของราคานั้นยังขึ้นอยู่กับแบบที่ใช้ซึ่งมีให้เลือก 2 แบบ คือ แบบ Multiline และแบบ Singleline โดย Multiline มีราคาแพงกว่าแบบ Singleline ซึ่งในปัจจุบันที่ใช้กันอยู่คือ eSoft's TBSS มีให้เลือกทั้งแบบ 16 line และแบบ 32 line และ Galacti-comm/P ดังนั้นซอฟต์แวร์ที่ใช้ติดตั้ง BBS จึงจำเป็นต้องมีการทำงานที่พิเศษกว่าซอฟต์แวร์สื่อสารข้อมูลโดยทั่ว ๆ ไป เช่น สามารถเก็บรายชื่อสมาชิก ที่อยู่ รหัสของผู้ใช้และมีความสามารถในการเรียกใช้โปรแกรมในหน่วยความจำสำรองที่มีขนาดใหญ่หลายประเภท รวมทั้งยังมีความสามารถในการค้นหาข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังเป็นซอฟต์แวร์ที่สามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ง่าย ๆ เช่น RBBS-PC, QUICK BBS, OPUS และ Tpost ของ Coker Electronics ซอฟต์แวร์บางตัวมีความสามารถที่จะติดต่อกันเพื่อส่งข่าวสารข้อมูลระหว่าง BBS กับ BBS อื่น ๆ ในลักษณะทำงานได้อีกด้วย เช่น FIDO, OPUS เป็นต้น

ซอฟต์แวร์ของผู้ส่งสามารถตอบคำถามทางโทรศัพท์ แสดงแฟ้มข้อมูล ให้ข่าวสาร รับหรือส่งแฟ้มข้อมูลไปยังผู้เรียก ส่วนซอฟต์แวร์ของผู้เรียกเรียกว่า ซอฟต์แวร์สื่อสารข้อมูล (Communications Software) ทำงานโดยโมเด็ม โดยให้โมเด็มคอมพิวเตอร์ของตนเรียกไปยังคอมพิวเตอร์ตัวอื่น ซอฟต์แวร์

ประเภทนี้ได้แก่ Qmodem, Crosstalk, Smartcom และ Procomm สำหรับ IBM PC

5. ผู้ควบคุมระบบ (System Operator = SysOp)

เมื่อมีการจัดตั้ง BBS ก็ต้องมีบุคคลที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลรักษาระบบให้ระบบสามารถทำงานได้ปกติตามความมุ่งหมายที่ต้องการ ซึ่งหน่วยงานที่จัดตั้งอาจเป็น SysOp เอง เช่น หน่วยงานองค์การธุรกิจและองค์กรอื่น ๆ ซึ่งหน้าที่ของ SysOp ประกอบด้วย การตรวจสอบสมาชิกใหม่ การสำรองข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ การกำหนดนโยบายการใช้ระบบ และการปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบของ BBS

BBS ที่จัดตั้งขึ้นมี 2 รูปแบบคือ

1. Single-line System ใช้ติดต่อกับโทรศัพท์ได้เพียงเครื่องเดียว ถ้ากำลังมีการติดต่ออยู่กับผู้อื่นก็ไม่สามารถที่จะเรียกเข้ามาได้

2. Multi-line System เรียกใช้เลขหมายเพียงหมายเลขเดียว แต่สามารถใช้ติดต่อได้กับเครื่องหลาย ๆ เครื่องในเวลาเดียวกันได้ โดยต่อเข้ากับโมเด็มหลาย ๆ ตัวที่ต่ออยู่บนบอร์ดเพิ่มเติมในเครื่องหรือใช้กับโมเด็มภายนอกโดยต่อเข้ากับ Serial Port ก็ได้ ถ้าโมเด็มตัวหนึ่งตัวใดอยู่ในระหว่างการใช้งานระบบก็จะไปเรียกใช้โมเด็มตัวอื่นแทน ถ้าทุกตัวกำลังใช้งานและมีงานที่จะต้องติดต่อเข้ามามาก็สามารถติดตั้งระบบ PBX (Private Branch Exchange) เพิ่มเติมเพื่อแยกเลขหมายได้หลายสาย

ประเภทของ BBS

BBS สามารถแบ่งตามลักษณะการให้บริการแก่ผู้ใช้ได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ประเภทสาธารณะ (Public Bulletin Board)
2. ประเภทส่วนบุคคล (Private Board)

ประเภทสาธารณะ ส่วนมากจัดตั้งโดยความสมัครใจของนักคอมพิวเตอร์หรือศูนย์คอมพิวเตอร์

ที่สละเวลา อุปกรณ์และโปรแกรม โดยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าโทรศัพท์ ค่าบำรุงรักษาและค่าซ่อมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ติดตั้งเอง ร้านค้าบางร้านก็เปิดขึ้นเพื่อบริการสำหรับลูกค้าเพื่อสนับสนุนการให้บริการลูกค้า ทางด้านโรงงานผู้ผลิตฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ก็ได้จัดตั้ง BBS ขึ้นเพื่อสนับสนุนและโฆษณาผลิตภัณฑ์ของตนเอง เช่น C&C IFS โดยบริษัท ซีแอนด์ซี คอมพิวเตอร์ จำกัด ที่กรุงเทพฯ AT BBS เอทีคอมพิวเตอร์ ที่เชียงใหม่ เป็นต้น บางแห่งก็เปิดเพื่อบริการบุคคลทั่วไปและกลุ่มของตนเอง เช่น BUGBOARD BBS one ทางด้านหน่วยงานรัฐบาลก็มีการจัดตั้ง BBS ขึ้นเพื่อเผยแพร่ข่าวสารสำหรับบุคคลทั่วไป ได้แก่ TISTR BBS (ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย) เผยแพร่ข่าวสารทางด้านการค้นคว้าวิจัยทางวิทยาศาสตร์และสารนิเทศอื่น ๆ และ SMBBS (ศูนย์บริการข้อมูลด้านการแพทย์และพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช) ให้บริการสารนิเทศทางด้านการแพทย์

ประเภทส่วนบุคคล ได้แก่ BBS ที่เปิดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ หลาย ๆ บริษัทเปิด BBS เพื่อให้พนักงานจากหน่วยงานต่าง ๆ รับส่งข้อมูลและข่าวสารเข้ามายัง BBS โดยตรงหรือใช้ BBS เป็นแหล่งแจกจ่ายข่าวสารระหว่างหน่วยงาน ทางด้านหน่วยงานรัฐบาลก็เปิด BBS ประเภทนี้ขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์เดียวกับทางภาคเอกชน มีหน่วยงานระหว่างภูมิภาคและระหว่างประเทศมากมายที่ใช้ BBS เป็นแหล่งบริการข้อมูลสำหรับสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้กลุ่มสมาคมบางกลุ่มก็มีการจัดตั้ง BBS สำหรับกลุ่มของตนเอง ได้แก่ สมาคมคอมพิวเตอร์สมาคมวิทยุสมัครเล่นและสมาคมอื่น ๆ อีกหลายแห่ง

การเลือกใช้ระบบ BBS

การเลือกใช้หรือการติดตั้ง BBS นี้มีความแตกต่างกันออกไปหลายรูปแบบแล้วแต่ผู้ผลิต แต่ได้มีผู้เสนอแนวความคิดในการเลือกใช้หรือติดตั้ง BBS ไว้ดังนี้คือ

ประการแรกต้องเลือกดูจำนวน line ที่เหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้าว่ามีจำนวนมากน้อยเพียงใด ตามปกติจะใช้สูตร 1 line ต่อจำนวนลูกค้า 50 คน และต้องขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของลูกค้าด้วยว่าใช้งานแต่ละครั้งนานเท่าใด มากน้อยแค่ไหนรวมทั้งช่วงเวลาในการใช้งาน เช่น ถ้าเป็นหน่วยงานเล็ก ๆ ที่มีผู้ต้องการติดต่อ 50 คน ซึ่งแต่ละคนติดต่อเข้ามาเพียงวันละครั้งก็ใช้แค่เพียง 1 line ถ้านาน ๆ ครั้งจะติดต่อเข้ามาก็สามารถเลือกใช้ 1 line ต่อจำนวนลูกค้า 100 คนได้ แต่ถ้าในแต่ละวันลูกค้าใช้บริการกันมากก็สมควรใช้ 1 line ต่อจำนวนลูกค้า 25 คน ซึ่งเป็นการดีและสะดวก

ประการที่สองเลือกอุปกรณ์ที่ใช้ ถ้าเป็นเครื่อง PC ที่ใช้ CPU 8086 หรือ 80286 มักใช้ได้กับโมเด็ม 2 ตัว เพราะมักจะมีพอร์ตที่เป็น Serial port แค่ 2 พอร์ตแต่ละพอร์ตก็ต่อโมเด็มได้ 1 ตัว ถ้าต้องการมากกว่าที่กำหนดก็สามารถขยายระบบเพิ่มเติมได้ โดยการหา Card ประเภท Multiple Serial Card เสียบเข้าไปในสล็อตที่เหลือก็จะได้จำนวน Serial port ที่เพิ่มมากขึ้นและสามารถต่อโมเด็มได้มากขึ้นอีกด้วย หรืออาจใช้ Multimodem Expansion Board ซึ่งรวมโมเด็มเข้าไปด้วยและมีจำนวน Built-in 16 ตัวรวมไว้ในบอร์ดเดียวกัน เวลาใช้ก็เสียบเข้าไปในสล็อตที่ว่างก็สามารถใช้งานได้โดยไม่ต้องหาอุปกรณ์ใด ๆ มาเพิ่มเติม

คุณลักษณะและความสามารถของ BBS

1. ความสามารถในการติดต่อสื่อสารระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ (Communication)

การสื่อสารเป็นหัวใจหลักของ BBS ทุกแห่งซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

1.1 ด้วยข่าวสารที่เป็นข้อความ อาจแบ่งย่อยตามหัวข้อ เช่น ข้อมูลทางด้านการเงิน ธุรกิจ และอื่น ๆ

1.2 ไม่จำเป็นต้องติดต่อโดยตรงผ่านหน้าจอ แต่จะมีเพียงบาง BBS เท่านั้นที่สมาชิกสามารถ

เรียกติดต่อกับ SysOP และผู้ใช้อื่น ๆ ได้โดยผ่าน
ทางหน้าจอโดยตรง (เฉพาะ BBS ที่เปิดผ่านระบบ
Multi User เท่านั้น) เช่น C&C UBOS (C&C Unix
Base Online System) เป็นต้น

2. Menu and Prompt

BBS ทุกแห่งจะใช้ระบบ Menu และ Prompt
เป็นตัวบอกวิธีการใช้งานขณะที่ผู้ติดต่อ ติดต่อเข้า
มาว่าสามารถทำอะไรได้บ้าง บางแห่ง Menu ก็ทำ
สวยงามเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้ติดต่อและ
ง่ายต่อความเข้าใจของผู้เรียกที่เริ่มใช้งาน

3. การรับส่งแฟ้มข้อมูล (File Transfer)

BBS ที่เป็นสาธารณะส่วนใหญ่จะใช้สำหรับ
Upload และ Download ซอฟต์แวร์ ผู้ใช้บริการ BBS
ได้อาศัยซอฟต์แวร์สาธารณะเป็นแหล่งให้ข่าวสารที่
ใหม่ล่าสุด นอกจากนี้ยังใช้เป็นแหล่งเก็บข้อมูลข่าว
สารด้านคอมพิวเตอร์อีกด้วย ผู้ใช้บริการ BBS ส่วน
ใหญ่มีการรับส่งแฟ้มข้อมูลเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้
ความคิดเห็น และโปรแกรมระหว่างกลุ่มผู้ใช้ BBS
ด้วยกัน จึงอาจกล่าวได้ว่า ระบบฐานข้อมูลเป็น
หัวใจสำคัญของ BBS

4. วิธีการรับส่งแฟ้มข้อมูล (File Transfer Method)

เนื่องจากการรับส่งข้อมูลและข่าวสารเป็น
การบริการที่สำคัญอีกประการหนึ่งและการเคลื่อน
ย้ายข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ และ
เนื่องจาก BBS สามารถติดต่อกับเครื่องคอม-
พิวเตอร์ต่างชนิดและต่างประเภทได้ไม่ว่า BBS นั้น
จะอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ตระกูลใดก็ตาม และ/
หรือผู้ใช้จะใช้เครื่องระบบอื่น ๆ ก็ตาม หากมี
โมเด็มและโปรแกรมการสื่อสารข้อมูลก็สามารถ
ติดต่อกันได้และทำหน้าที่ทุกอย่างเหมือนกัน ยก
เว้นแฟ้มข้อมูลต่าง ๆ ที่ Download ใว้ นั้นไม่
สามารถที่จะนำไปใช้ได้ ดังนั้นจึงต้องมีความจำเป็น
ที่จะต้องกำหนดวิธีการรับส่งที่เหมาะสม ซึ่งวิธีการ
แต่ละวิธีเรียกว่า โพรโตคอล (Protocol) ในระบบ

BBS ทั่ว ๆ ไป จะมีวิธีรับส่งข้อมูลอยู่ 2 ชนิด คือ
แบบแรกเป็นโพรโตคอลที่ใช้สำหรับตัวอักษร
เพียงอย่างเดียวและไม่ต้องการความถูกต้องมากนัก
เรียกว่า ASCII อีกชนิดหนึ่งเป็นโพรโตคอลที่
สามารถรับส่งข้อมูลที่เป็นตัวอักษรและข้อมูลชนิด
อื่น ๆ เช่น โปรแกรมการรับส่งที่มีรูปแบบแน่นอน
และเครื่องคอมพิวเตอร์ (เครื่องรับ) จะต้องตั้งค่า
พารามิเตอร์ให้ตรงกัน การรับส่งแบบนี้ส่วนมากต้อง
การความถูกต้องสูง เช่น Xmodem Protocol,
Ymodem Protocol เป็นต้น ซึ่งอย่างน้อยที่สุดแต่ละ
BBS สามารถใช้กับการรับส่งแบบ ASCII และ
Xmodem ได้

5. โครงสร้างของระบบฐานข้อมูลบน BBS

ระบบฐานข้อมูลของ BBS ส่วนมากจะมี
ขนาดใหญ่จึงจำเป็นต้องมีระบบจัดการเพื่อให้ผู้ที่
ติดต่อเข้ามาสามารถที่จะค้นหาข้อมูลที่ต้องการ
ได้อย่างรวดเร็ว ส่วนมากจะใช้วิธีการเก็บโดยการ
รวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่ เช่น เก็บแฟ้มข้อมูลที่มี
ลักษณะการทำงานคล้ายกันไว้แห่งเดียวกัน หรือ
เก็บแฟ้มข้อมูลที่มีเนื้อหาทำนองเดียวกันไว้ด้วยกัน
และจัดทำให้รายละเอียดของข้อมูลแต่ละแฟ้มนั้น เช่น
ชื่อและรายละเอียดโดยย่อ เป็นต้น BBS ทั่วไปมี
ความสามารถที่จะค้นหาในระบบฐานข้อมูล โดยส่วน
ใหญ่ใช้วิธีค้นหาจากชื่อของแฟ้มข้อมูล แต่ใน BBS
บางแห่งสามารถค้นหาโดยใช้หัวข้อที่น่าสนใจหรือ
รายละเอียดต่าง ๆ ที่ต้องการ แต่อย่างไรก็
ตามกรรมวิธีการจัดหมวดหมู่ของแฟ้มข้อมูลนี้ขึ้นอยู่กับ
ความคิดเห็นของผู้ควบคุมระบบเป็นสำคัญ

ลักษณะการทำงานของ BBS

BBS นี้ไม่ว่าจะทำงานด้วยโปรแกรมใดก็
ตามจะมีหน้าที่เหมือน ๆ กัน อยู่ 4 ประการคือ

1. Bulletin Section ข้อมูลข่าวสารที่ผู้ควบคุมระบบบรรจุไว้ในระบบ

2. Message Section ภาคของการรับ-ส่ง
ข่าว มีรูปแบบคล้ายคลึงกับการส่งจดหมาย คือ มี

ลำดับที่ของข่าวสาร วันเวลาที่ส่ง ชื่อผู้ส่ง ชื่อผู้รับ เรื่องที่ส่งและเนื้อความโดยละเอียด ภาคการรับ-ส่งข่าวสารนี้นับว่ามีประโยชน์ต่อผู้ใช้มาก เพราะ ทุก ๆ คนสื่อสารกันได้และถ้ามีปัญหาใด ๆ ก็ส่งคำถามไปไว้ใน BBS เวลาที่คนอื่น ๆ ติดต่อเข้ามาถ้าตอบได้ก็จะตอบให้ทราบ

3. Files System ภาคของการรับ-ส่งแฟ้มข้อมูล แฟ้มข้อมูลที่จะรับ-ส่งนี้สามารถทำได้ทั้ง Program File คือแฟ้มข้อมูลที่เป็นโปรแกรมหรือซอฟต์แวร์ซึ่งสามารถสั่งการให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานได้ และ Text File คือแฟ้มข้อมูลที่เก็บข้อมูลหรือข้อความธรรมดา

การรับ-ส่งแฟ้มข้อมูลมีศัพท์เฉพาะทางเทคนิคว่า การ Upload (ส่ง) Download (รับ) BBS ทุก BBS จะมีแฟ้มข้อมูลเก็บไว้ในฮาร์ดดิสก์เป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพวก Program File ที่มีประโยชน์และหาที่ไหนไม่ได้ นอกจากตาม BBS เท่านั้น (ส่วนใหญ่เป็นโปรแกรมสาธารณะที่เรียกว่า Public Domain หรือ Shareware) ผู้ใช้บริการสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีโมเด็มติดต่อไปที่ BBS แล้ว Download แฟ้มข้อมูลมาใช้งานโดยผ่านทางสายโทรศัพท์ ซึ่งจะเสียค่าใช้จ่ายเพียงค่าโทรศัพท์เท่านั้น ในทางกลับกันผู้ใช้บริการที่เชี่ยวชาญด้านการเขียนโปรแกรมก็สามารถ Upload โปรแกรมที่ตนเขียนขึ้นมาเก็บไว้ที่ BBS เพื่อเผยแพร่ต่อไปได้

4. On-line Chat Mode ภาคของการติดต่อแบบ On-line ระหว่างผู้ควบคุมระบบกับผู้ใช้บริการ ซึ่งกระทำได้อัตโนมัติเมื่อผู้ควบคุมระบบอยู่ที่หน้าจอเท่านั้น ทั้งนี้ฝ่ายใดเป็นฝ่ายเรียกก่อนก็ได้ การติดต่อแบบนี้เป็นการติดต่อด้วยจอภาพ กล่าวคือ ต่างฝ่ายจะผลัดกันพิมพ์ข้อความคนละบรรทัดหรือมากกว่าก็ได้ ข้อความที่ทั้งสองฝ่ายพิมพ์จะปรากฏขึ้นบนจอภาพของทั้งสองฝ่าย

โหมดของการติดต่อกันแบบ On-line นี้เป็นที่ชื่นชอบของผู้ที่เพิ่งก้าวเข้าสู่วงการ Data

Communications ใหม่ ๆ เพราะสามารถติดต่อสอบถามปัญหาต่าง ๆ จากผู้ควบคุมระบบได้อย่างเป็นกันเองและรู้ผลเร็วกว่าการส่งเป็นข้อความไปตามบริการของ BBS

BBS แต่ละแห่งจะมีหมายเลขโทรศัพท์ประจำตัว เลขหมายสำหรับผู้ที่ เป็นสมาชิก หรือผู้ที่มี โมเด็ม ใช้ บริการที่ให้แก่สมาชิกแบ่งเป็นหัวข้อต่าง ๆ ได้ ดังนี้

1. รับฝากข้อความหรือจดหมายส่วนตัวและจดหมายสาธารณะที่ใครจะอ่านก็ได้ (เช่น ประกาศขายคอมพิวเตอร์ ตามปัญหาต่าง ๆ)
2. รับฝากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เจ้าของต้องการเผยแพร่แก่สาธารณะ
3. ยอมให้สมาชิกและผู้ใช้ทั่วไปที่มีสิทธิ์นำโปรแกรมที่สนใจไปใช้ประโยชน์โดยไม่คิดมูลค่า

นอกจากนั้น BBS ทั้ง ๆ ไป จะมีขีดจำกัดการใช้ด้านขนาดและระบบการจัดการ แต่ปัจจุบันขีดจำกัดเหล่านี้ได้มีซอฟต์แวร์บางตัวสามารถแก้ไขได้ เช่น การให้บริการเกมและโปรแกรมอื่น ๆ ที่คล้ายกับซอฟต์แวร์อื่น ๆ เช่น FIDO BBS, OPUS สามารถที่จะติดต่อกับ BBS อื่น ๆ ที่ไกลออกไป เพื่อรับส่งข่าวสารระหว่างกันเรียกว่า "FIDO NET" ซึ่งเป็นระบบเครือข่ายพื้นฐานอย่างหนึ่ง สามารถถ่ายทอดข่าวสารจาก BBS หนึ่งไปยังอีก BBS หนึ่ง โดยใช้ระยะเวลาเพียงเล็กน้อยและอยู่ในช่วงที่คิดค่าโทรศัพท์ราคาถูก ข่าวสารเหล่านี้จะส่งผ่านจากคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งไปยังคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นโดยอัตโนมัติจนกว่าจะถึงจุดหมายปลายทาง ระบบ FIDO NET นี้เป็นระบบเครือข่ายที่ใหญ่ที่สุดระบบหนึ่งของโลกในปัจจุบันมีองค์การประสานงานระหว่างประเทศที่เรียกว่า International Fido Net Associate (FINA) มากกว่า 7,000 แห่งได้จัดทำทำเนียบของสมาชิก (Nodelist) แล้วส่งให้กับสมาชิกรายอื่น ในประเทศไทยก็มีการให้บริการระบบนี้ด้วย เช่น C&C IFS (3 : 608/0, 3 : 608/3) BuGboard (3 : 608/1) BBSone (3 : 608/2) Falcon (3 : 608/4)

เป็นต้น (ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บจะเป็นการแบ่งลักษณะและเป็นบ้านเลขที่ (Node ID) ของ BBS นั้น)

วิธีการติดต่อกับ BBS

การใช้คอมพิวเตอร์ติดต่อกันนั้นกระทำได้ 2 แบบคือ

1. แบบตัวต่อตัว คือ นัดหมายกันระหว่างผู้มีคอมพิวเตอร์และมีโมเด็มทั้งสองฝ่าย ๆ ละตัว เมื่อทั้งสองฝ่ายเปิดเครื่องไว้พร้อมกับการดำเนินงานบนซอฟต์แวร์สื่อสารข้อมูล เช่น Telix, Procomm, Cross Talk หรือ SCom เป็นต้น ฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายเรียกอีกฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายคอย ถ้าการเรียกเป็นผลสำเร็จก็เริ่มติดต่อกันได้ ซึ่งจะติดต่อผ่านแบ่นพิมพ์หรือจะรับส่งข้อมูลให้กันและกัน

2. แบบเปิดเป็นสถานีบริการ โดยมี BBS หนึ่งเป็นสถานีบริการซึ่งมีเครื่องมือพร้อมเพื่อการนี้โดยเฉพาะเปิดทิ้งไว้เป็นบริการ อาจจะ 24 ชั่วโมงหรือตามระยะเวลาที่กำหนดขึ้น

ดังนั้นเมื่อมีแบบการติดต่อและอุปกรณ์พร้อมแล้วสิ่งที่จะต้องทำต่อไปคือ การตั้งโหมดของการติดต่อกับปลายทาง (ซึ่งปกติจะตั้งที่ซอฟต์แวร์) ตามมาตรฐานที่โมเด็มของ BBS เกือบทุกแห่งใช้คือ ความเร็ว 1200 baud ไม่มี Parity Check จำนวน Data bit เป็น 8 บิตและ 1 สตอปบิต โปรโตคอลในการรับส่งแฟ้มข้อมูลใช้ XMODEM จัดการเมื่อพร้อมแล้ว BBS ก็พร้อมที่จะทำงานได้

หลังจากนั้นโปรแกรมจะหมุนหมายเลขโทรศัพท์ตามหมายเลขที่ตั้งไว้ให้อย่างอัตโนมัติ ถ้าสายว่างและติดต่อได้บนจอจะปรากฏข้อความที่ใช้ติดต่อ เช่น "CONNECT 1200" หรือ "CONNEC 2400" หรือ "CONNECT..." แล้วกดปุ่ม (Enter) ประมาณ 2-3 ครั้ง หลังจากขั้นตอนนี้แล้วจะปรากฏข้อความอีกข้อความหนึ่งขึ้นบนจอภาพ ข้อความเหล่านี้มีความสำคัญมาก เพราะเป็นข้อความที่อธิบายวิธีใช้เบื้องต้นสำหรับผู้ติดต่อเข้ามา รายละเอียดของ BBS

เช่น ผู้ควบคุมระบบคือใคร วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งอย่างย่อ ๆ ของแต่ละ BBS บอกรกฎข้อปฏิบัติในขณะที่ติดต่ออยู่ ข่าวสารที่น่ารู้ต่าง ๆ รวมทั้งข้อความที่แสดงการต้อนรับเข้าสู่ BBS

เมื่อติดต่อกับ BBS ได้แล้ว BBS จะสอบถามเกี่ยวกับชื่อ นามสกุลและที่อยู่ รวมทั้งรหัสผ่านของผู้เรียก ผู้เรียกควรป้อนข้อมูลจริงเข้าสู่ BBS มิฉะนั้นแล้วผู้เรียกอาจได้รับการปฏิเสธการใช้ BBS ในครั้งต่อไป จากนั้นผู้ใช้บริการก็สามารถเลือกทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามต้องการ เช่น อ่าน Bulletin อ่านข้อความ ส่งข้อความ Download แฟ้มข้อมูลจาก BBS และ Upload แฟ้มข้อมูลไปไว้ใน BBS หรือเรียกผู้ควบคุมระบบมาติดต่อกันบนจอภาพ

สิ่งที่ควรปฏิบัติกับ BBS มีดังต่อไปนี้คือ

1. ใช้ระบบ BBS ด้วยชื่อจริง นามสกุลจริง
2. ไม่พยายามกระทำการใด ๆ ให้ระบบเสียหาย เช่น ส่งข้อมูลที่เป็นไวรัสหรือพยายามเข้าระบบที่มีระดับการจัดการที่สูงกว่า
3. ไม่พยายามป้อนข่าวสารที่ไม่มี ความหมาย หรือไม่มีวัตถุประสงค์ เช่น "Hello How Old Are You" เพราะเป็นการระต่อผู้ควบคุมระบบที่ต้องคอยลบข่าวสารเหล่านี้ทิ้ง
4. BBS ทุกแห่งส่วนใหญ่สามารถติดต่อกับผู้ควบคุมระบบได้โดยตรง จึงควรระวังการใช้และใช้เมื่อจำเป็น
5. ไม่ใช่ชื่ออื่นในการเข้าระบบเพื่อให้สามารถรับข้อมูลเพิ่มขึ้น
6. ในการรับฝากข้อความไว้บน BBS ไม่ว่าจะเป็นส่วนตัวหรือเปิดเผยข้อความนั้น ๆ จะต้องไม่ผิดกฎหมาย ไม่ขัดต่อความมั่นคงของประเทศ ไม่วิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับศาสนาการเมืองสถาบันต่าง ๆ และพยายามรักษาความสามัคคีในกลุ่มสมาชิกด้วยกัน ถ้าวิจารณ์สินค้าใดควรทำด้วยความจริงใจ
7. อย่าฝากโปรแกรมที่มีลิขสิทธิ์ตามกฎหมายหรือโปรแกรมที่มีสำเนาจำหน่ายไว้ใน BBS เพราะจะเป็นผลให้ BBS นั้นมีส่วนทำให้ผู้อื่นเสียประโยชน์ได้

8. ควรสังเกตเวลาที่เหลือ เนื่องจาก BBS บางแห่งจำกัดเวลาการใช้เพื่อให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ ในช่วงเวลาต่อไป

9. ควรใช้คำสั่งต่าง ๆ ที่ผู้ควบคุมระบบอนุญาต เท่านั้น

10. ควรใช้คำสั่ง Logout หรือ Good Bye เมื่อต้องการเลิกติดต่อกับ BBS เพราะถ้าเลิกติดต่อโดยไม่ใช้วิธีนี้อาจทำให้ BBS ไม่สามารถรับบุคคลอื่นต่อไป

BBS กับบริการสารสนเทศ

ปัจจุบันได้มีการใช้ BBS ในงานบริการสารสนเทศกันมากขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นแบบประเภทส่วนบุคคลดังนี้คือ

BBS ในต่างประเทศ ได้แก่

LIBRARY เป็นชื่อของ BBS มหาวิทยาลัยคาร์เนกี เมลลอน (Carnegie Mellon University) จัดตั้งโดยห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์เพื่อให้บริการข่าวสารทันสมัย (Current Awareness) แก่ภาควิชาคอมพิวเตอร์ศาสตร์และผู้ใช้ในเครือข่ายและเพื่อส่งเสริมมาตรฐานบรรณานุกรมภายในภาควิชาด้วยกัน โดยพัฒนาบน CS Unix Vax และมีผู้ใช้มากกว่า 1,500 คน ในอนาคตจะใช้อุปกรณ์ช่วยการอ่าน (Scan) หน้าสารบัญเพื่อป้อนเข้าสู่คอมพิวเตอร์แทนการป้อนข้อมูลทางแป้นพิมพ์ และมีโครงการทางด้านห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ชื่อ Mercury เพื่อตั้งศูนย์กลางสำหรับการศึกษาระดับอิเล็กทรอนิกส์

DCLS หรือ The Delaware County (Pennsylvania) Library System ได้ก่อตั้งขึ้นด้วยไมโครคอมพิวเตอร์ในปี ค.ศ. 1986 เพื่อใช้กับงานยืมคืนระหว่างห้องสมุด แต่เนื่องจากมีผู้ใช้เพิ่มขึ้นจึงจำเป็นต้องขยายระบบให้ผู้ใช้สามารถเข้าใช้ระบบได้มากกว่า 1 คนในเวลาเดียวกัน โปรแกรม RBBS ที่ใช้อยู่สามารถให้ผู้ใช้เรียกใช้ BBS ได้พร้อมกันครั้งละ 3 คน และต้องขยายฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์เพิ่มเติม แต่ห้องสมุดต้องการระบบที่ผู้ใช้เรียก

ได้พร้อมกันอย่างน้อยครั้งละ 3 คน ซึ่งในขณะนั้นมีโปรแกรม Chairman ที่ใช้สร้าง BBS เพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงระบบได้พร้อมกันครั้งละ 6 คน PALINET ได้ใช้ Chairman สร้าง BBS ชื่อ CALL (Computer Accessing Linked Libraries) เพื่อให้บริการแก่ห้องสมุดที่เป็นสมาชิกภายในภูมิภาคและเพื่อการติดต่อของห้องสมุดอื่น ๆ ในเพนซิลวาเนีย โดยที่ไม่ต้องขยายฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์เพิ่มเติม จึงตรงกับความต้องการของ DCLS หลังจากได้ทดลองใช้ ในที่สุด DCLS ก็ตกลงใจซื้อ Chairman เดิมนั้น DCLS ใช้เครื่อง IBM PC/XT Compatible เมื่อใช้ Chairman ซึ่งเป็น Multi-user จึงต้องเพิ่มโมเด็มการ์ด RS 232 มัลติพอร์ตและขยายขีดความสามารถของซีพียูเป็น 12 MHz พร้อมกับเพิ่มจำนวนสมาชิกด้วย BBS นี้มีชื่อว่า EL-MAIL2 (เดิมชื่อ EL-MAIL) การที่ใช้ EL-MAIL2 เพื่อส่งคำร้องขอการยืมระหว่างห้องสมุดและข่าวสารอื่นด้วยนั้น ทำให้ประหยัดเวลาในการดำเนินงานยืมคืนระหว่างห้องสมุด ซึ่งนับว่าเป็นการใช้ BBS ที่ประสบความสำเร็จอีกแห่งหนึ่ง

Wisconsin Division for Library ได้จัดตั้ง BBS เพื่อให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดหรือ The Wisconsin Interlibrary Service (WILS) ILL Network การดำเนินงานใช้เครื่อง IBM PC และโปรแกรม RBBS-PC เหตุผลที่จัดตั้งเพราะว่าราคาถูกเนื่องจากห้องสมุดมีอุปกรณ์ต่าง ๆ พร้อม ง่ายเพราะมีคู่มือการใช้และประหยัดเวลาในการส่งคำร้องขอการยืมระหว่างห้องสมุด แต่ก็มีกรเพิ่มโปรแกรม Double DOS เพื่อให้ห้องสมุดสามารถพิมพ์คำร้องได้โดยไม่ต้องปิด BBS และยังทำงานอื่น ๆ ได้เสมือนเครื่องคอมพิวเตอร์ 2 เครื่องในเวลาเดียวกัน

ห้องสมุด North-Pulaski เป็นสาขาของห้องสมุดประชาชนชิคาโก ได้จัดตั้ง BBS ด้วยไมโครคอมพิวเตอร์ยี่ห้อ Apple ในระยะแรกห้องสมุดใช้ ABBS (The Apple Bulletin Board System) แต่มีปัญหาจึงหยุดให้บริการและเปลี่ยนเป็น PMS (People's Message System) ให้บริการด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างห้องสมุดกับผู้ใช้ เช่น

กิจกรรมของห้องสมุด บริการของห้องสมุดประชาชน
ชิตาโก ชมรมคอมพิวเตอร์ท้องถิ่น การวิจารณ์
หนังสือ/ภาพยนตร์ และปริศนาสำหรับเด็ก เป็นต้น

BBS ในประเทศไทย

CUML (Chulalongkorn University Medical Library) เป็น BBS ที่ให้บริการค้นคืนสารนิเทศจาก CD-ROM และฐานข้อมูลของห้องสมุดแห่งแรก จัดตั้งโดยห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดเป็นแบบสาธารณะเริ่มให้บริการเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2531 วัตถุประสงค์หลักในการก่อตั้งคือ ห้องสมุดต้องการขยายเวลาการให้บริการค้นคืนสารนิเทศจาก CD-ROM จากเวลาทำการปกติให้เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ ดังนั้นเวลาเปิดบริการของ CUML จึงเริ่มตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 20.00 น. ถึง 8.00 น. และไม่คิดค่าบริการ กลุ่มผู้ใช้ได้แก่ สมาชิกทุกคนของห้องสมุด ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในสาขาทางการแพทย์หรือเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังมีผู้ใช้จากมหาวิทยาลัยอื่น บริษัทต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด โดยผู้ใช้ทุกคนต้องทำจดหมายถึงคณบดีแพทยศาสตร์เพื่อขอรหัสผ่านสำหรับกฎเกณฑ์การใช้ CUML นั้นขณะนี้มีอยู่แล้วแต่ทว่ายังมีได้บังคับใช้เนื่องจากทางห้องสมุดต้องการให้ผู้ใช้ทุกคนได้ใช้บริการอย่างเต็มที่ เพื่อส่งเสริมให้ BBS เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น ปัจจุบัน CUML มีผู้ใช้มากกว่า 100 คน

CUML นั้นอยู่ในระบบ LAN ของห้องสมุดซอฟต์แวร์ที่ใช้คือ Remote V.1 และได้พัฒนาโปรแกรมเพิ่มการทำงานด้วยภาษา PASCAL เพื่อใช้ในการค้น CD-ROM และฐานข้อมูลของห้องสมุด ซึ่งให้บริการสารนิเทศต่าง ๆ ดังนี้

1. รายละเอียดเกี่ยวกับประวัติของห้องสมุด โดยสังเขปและรายละเอียดเกี่ยวกับห้องสมุด เช่น ทรัพยากรของห้องสมุด จำนวนหนังสือ ฐานข้อมูลของห้องสมุด เป็นต้น

2. ข่าวสารของห้องสมุดและคณะแพทยศาสตร์ รวมถึงมหาวิทยาลัย

3. บริการข่าวสารทันสมัย (Current Awareness)
4. ข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mails)
5. การค้นคืนสารนิเทศจาก CD-ROM ได้แก่ MEDLINE
6. การค้นคืนสารนิเทศจากฐานข้อมูลของห้องสมุดที่อยู่ใน LAN
7. การรับส่งแฟ้มข้อมูลที่ได้จากการค้นคืนสารนิเทศ (CUML File System)

โดยบรรณารักษ์ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมระบบ และแบ่งผู้ใช้ออกเป็น 3 ระดับคือ

1. ระดับต่ำ ให้อ่านเฉพาะภาคข่าวสาร (Bulletin)
2. ระดับกลาง ให้อ่านภาคข่าวสารและค้น CD-ROM ได้
3. ระดับสูง ให้กระทำการได้ทุกอย่าง โดยเฉพาะการค้นคืนสารนิเทศจากฐานข้อมูลของห้องสมุด

สำหรับบริการที่มีผู้นิยมใช้กันมากคือ บริการค้นคืนสารนิเทศจาก CD-ROM และฐานข้อมูลของห้องสมุด

เนื่องจาก CUML เป็น BBS แบบสาธารณะซึ่งสนองความต้องการของผู้ใช้เฉพาะกลุ่ม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ทราบ ปัจจุบันห้องสมุดได้ประชาสัมพันธ์ระบบ 3 ทางคือ

1. ปฐมนิเทศและแนะนำตามโรงพยาบาล
2. การอบรมคอมพิวเตอร์ของหน่วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งในวันสุดท้ายของการอบรมจะให้ผู้ใช้เข้าอบรมดูงานของห้องสมุด
3. สอนวิชาการใช้ห้องสมุดให้นิสิตแพทย์และแพทย์ประจำบ้าน

ซึ่งเมื่อผู้ใช้ทราบก็จะขอรหัสผ่านและทางห้องสมุดจะแนะนำให้ผู้ใช้ถ่ายเอกสารการใช้ CD-ROM ด้วยเพื่อความสะดวกในการใช้บริการของ CUML

สรุป

BBS เป็นศูนย์กลางเผยแพร่ความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ แสดงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและเป็นแหล่งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ยิ่งได้มีการนำเข้ามาใช้ใน

กิจการที่เกี่ยวข้องกับสารนิเทศ เช่น ห้องสมุดด้วยแล้วยิ่งนับว่ามีคุณประโยชน์อย่างมากมาย ทั้งนี้ยังช่วยขจัดอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการบริการได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

บรรณานุกรม

- ปฐมพงศ์ ปัญญาจิวนนท์. 2533. โปรคอมพลัสส์สื่อสัมพันธ์ทางสายกับศูนย์ข้อมูลฯ ภาคแรก. *ไมโครคอมพิวเตอร์* 56 : 240-250.
- ประพัฒน์ อุทโยภาศ. 2531. สถานีบริการข่าวสาร. *ไมโครคอมพิวเตอร์* 35 : 137-140.
- _____. 2529. Bulletin Board System. *ไมโครคอมพิวเตอร์* 24 : 57-59.
- ไพศาล หาญบุญตรง. 2532. มารู้จักกับศูนย์ข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์และการสื่อสารข้อมูลด้วยไมโครคอมพิวเตอร์. *ไมโครคอมพิวเตอร์* 53 : 206-210.
- ภูมิ สงวนหงษ์. 2532. BBS : Bulletin Board Systems ระบบศูนย์บริการข่าวสารและข้อมูลด้วยไมโครคอมพิวเตอร์. *บิสิเนสคอมพิวเตอร์แม่กะซิ่น* 1 : 173-183.
- สัมผัส ..... Bulletin Board อีกมิติหนึ่งของการสื่อสาร. 2531. *ไมโครคอมพิวเตอร์* 35 : 141-146.
- อภิชัย มงคล. 2534. บูลเลตินบอร์ดคืออะไร? *คอมพิวเตอร์วิวิ* 8 : 230-234.
- Dewey, Patric R. 1984. The Electronic Bulletin Board Arrives at the Public Library : the North-Pulaski Library Prototype. *Library Hi Tech* 1 : 13-17.
- _____. 1985. Library Use of Electronic Bulletin Board Systems. *Library Software Review* 4 : 351-353.
- Moore, Cathy. 1987. Do-It-Yourself Automation : Interlone Bulletin Board. *Library Journal* 112 : 66-68.
- _____. 1988. *Bulletin Board for Libraries*. Medison, W.I. : Council of Wisconsin Libraries.
- Tinsley, Lynn G. 1989. An Electronic Bulletin Board : LIBRARY. *Special Library* 80 : 188-192.
- Williams, Gene, and Mitchell, Chric. 1987. Setting Up a Library BBS : a Step-by-step Guide. *Willson Library Bulletin* 61 : 12-15.